

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Doksanıncı İçtima

10.10.1337 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	130:131	gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi	131
2. — İcra Vekilleri muamelâtı	133	7. — Takrirler	131
1. — Dahiliye Vekâletine gösterilen namzetlerden bir zatın intihabolunmasına dair Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi	133	1. — Eskişehir Mebusu Hüsrev Sâmî Beyle arkadaşlarının, Ankara'da mesken icarı ihtikârının men'ine dair takriri	131
3. — İntihaplar	133	2. — İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Cebeci Hastanesi mekulâtının ıslahına dair takriri	131:132
1. — Koğgiri'ye gidecek olan tahkik heyetinin intihabı	133,135:136,136,136	3. — Dersim Mebusu Hasan Hayri Beyle rüfekasının, Koğgiri'ye gidecek heyetin bir an evvel intihabedilmesine dair takriri	132
2. — Dahiliye Vekâleti için intihap	133:134, 136	8. — Muhtelif evrak	131
4. — Lâyhalar	135	1. — Sakarya muzafferiyeti münasebetiyle mevрут tebrik telgrafları	131
1. — Nüfus vukuatının altı ay müddetle cezayı nakdîden affedilmesine dair 16 Temmuz 1337 tarihli Kanuna müzeyyel Kanun lâyihası	135	9. — Sualler, cevaplar	132,136
5. — Teklifler	134	1. — Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Zonguldak amelesine mütaallik dâvalar hakkında سوال takriri ve Adliye Vekili Refik Şevket Beyin tahriri ve İktisat Vekili Mahmud Celâl Beyin şifahi cevapları	132:133
1. — Trabzon Mebusu ve Maliye Vekili Hasan Beyin, Ağustos gagesine kadar verilen 10 milyon liradan bakıye kalan meblâğın Eylül ve Teşrinievvelde de sarfına mezuniyet verilmesine dair Kanun teklifi (2/363 - mükerrer)	134:135	2. — Kastamonu Mebusu Sabri Beyin, Ankara'da ilga edilen Darülmuallimin ve muallimat hakkında Maarif Vekâletinden سوال takriri	133
6. — Tezkereler	131		
1. — Hiyaneti vataniye suçundan ademi mesuliyetine karar verilmiş olan Sökeli Helvacıoğlu Mehmed hakkındaki evrakın			

3. — Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekaşının, Sivrihisar ve Mihaliçcik kazalarının, düşmanın ihrak ettiği köyler ahalisinden açıkta kalanlara karşı ne gibi tedabir itti-haz edildiğine dair Dahiliye Vekâletinden

sual takriri.

136

4. — Eskişehir Mebusu Emin Beyin, düşman tarafından meskenleri hedim ve tahribedilmiş olan ahali hakkında Dahiliye Vekâletinden

136

BİRİNCİ CELSE

Saat : 2,30 sonra

REİS — Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTIPLER : Haydar Bey (Kütahya), Ragıb Bey (Kütahya)

REİS — Meclis küşadedildi. Zaptı sabık hulâsası okunacaktır.

(Zaptı sabık Kütahya Mebusu Haydar Bey tarafından okunmuştur.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde saat ikide bilnikat zaptı sabık hulâsası kıraat ve aynen kabul olundu. Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin mezuniyeti hakkındaki Divanı Riyaset kararı kabul edildi. Erzincan Mebusu Emin Beyin Rus altınlarının dun bir fiyatla tedavül ettirilmesi esbabına dair Maliye Vekâletinden olan sual takriri mumaileyh tarafından geri alındı. Kırşehir Mebusu Yahya Galib ve Ertuğrul Mebusu Necib Beylerin Rus altınlarının tezyidi kıymeti hakkındaki istizah takrirleri üzerine umumi müzakere açılarak Maliye Vekili Hasan Bey tarafından cevap ita ve neticede Maliye Vekili Beye beyanı itimadedilmesine dair Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekaşının takriri reyî işarı ile ve ekseriyetle kabul olunarak celse beş dakika tatil olmuştur.

İkinci Celse

Mezkûr takririn tâyini esami suretiyle reye vaz'ı Maliye Vekili Bey tarafından taleb-

edildiğinden ikinci Celse Hasan Fehmi Beyefendi tarafından küşadedilerek takrir tâyini esami ile reye vaz'edilip âra tasnif oluncaya kadar celse tatil olundu.

Üçüncü celse

Hasan Fehmi Beyefendinin tahtı Riyasetlerinde bilnikat Vehbi Beyin Maliye Vekili Beye beyanı itimadı mutazammın takriri için toplanan reyler adedi 144 olmasına nazaran nısabı ekseriyeti bulmadığından tekrar reyî aleniye vaz'olunup 14 müstenkif, 24 redde karşı 130 reyile itimat takririnin kabul olunduğu Makamı Riyasetten tebliğ edilerek aynı Ruzname ile Pazartesi günü içtima olunmak üzere saat beş buçukta, Celseye nihayet verildi.

Sualler

1. — Kângırı Mebusu Tevfik Efendinin, şehre gelen havayici zaruriyenin zaptedilmesi esbabına dair sual takriri Müdafaa-i Milliye, Dahiliye ve İktisat vekâletlerine,

2. — Kars Mebusu Cavid Beyle rüfekaşının, Elviye Selâsede mültezimlerin el'an işe devam etmekte olduklarına dair sual takriri Maliye Vekâletine,

3. — Siverek Mebusu Mustafa Lûtfi Beyin, Elcezire cephesi Kumandanı Nihad Paşa hakkındaki sual takriri Dahiliye Vekâletine,

4. — Siverek Mebusu Mustafa Lûtfi Beyin, Vrangal Ordusuna dair sual tahriri Hariciye Vekâletine,

Havale edilmiştir.

Reis	Kâtip	Kâtip
Hasan Fehmi	Âtif	M. Ragıb

REİS — Efendim zaptı sabık hakkında mü-talâa var mı? (Yok sadaları) Zaptı sabık ay-nen kabul edilmiştir.

3. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Sakarya muzafferiyeti münasebetiyle mevrat tebrik telgrafları*

REİS — Muzafferiyet münasebetiyle mev-rut tebrik telgrafları vardır.

Muş Müdafaai Hukuk Riyasetinden, Harput Belediye Riyasetinden,

Tensip buyurursanız Makamı Riyaset icabe-den cevabı yazar (Muvafık sesleri).

7. — TAKRİRLER

1. — *Eskişehir Mebusu Hüsrev Sâmî Beyle arkadaşlarının, mesken icarı ihtikârının men'ine dair tahriri*

REİS — Eskişehir Mebusu Hüsrev Samı Beyle rüfekasının, mesken ihtikârının menedil-mesine dair teklifleri vardır.

Riyaseti Celileye

Ankara dâhilinde mesakin üzerinde ashabı em-lâkin tatbik etmekte olduğu ihtikâr haddi mârufu tecavüz etmiştir. Meclisi Âlice buna bir çare bu-lunmasını ve ihtikârın men'ini teklif eyeriz.

Eskişehir Mebusu	Celibereket Mebusu
Hüsrev Sâmî	İhsan
Saruhan Mebusu	İstanbul Mebusu
İbrahim Süreyya	Ali Rıza

Dr. ADNAN B. (İstanbul) — Efendim! Ma-lûmuâliniz bir Sükna Kanunu vardır. Bu ka-nun Heyeti Umumiyyeye gelmişti. Bunu müza-kereye başladığımız sırada İktisat Encümeni istedi. Aradan hayli bir zaman geçti. İktisat Encümeni hâlâ vermedi. Sükna Kanunu Meclisi Âlinizde müzakere edilir ve çıkarsa zannediyorum ki, mesken ihtikârına karşı en ziyade iyi bir çarei hal olur. Onun için İktisat Encümeninden rica edelim. Bunu yirmi dört saat zarfında bi-

tirsinler ve bize versinler. İlk ruznameye ko-yalım ve bunu müzakere edelim. (Çok doğru ses-leri)

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — Efendim, Sükna Kanunu yine çıkarılsın. Fakat Sükna Ka-nunu bunu halledemeyecektir. Hane sahibi kaç kuruşa kiraya verirse o surette vergi verirse bir daha zammedebilir mi, edemez mi? Bunu yapalım. Görürsünüz en doğrusu budur. Bunun için bir kanun yapmalı, kaç kuruşa kiraya veriyorsa ona göre vergisini yürütmeli. Bak bundan sonra kırk para zammedebilir mi?

CEMİL B. (Kütahya) — Efendiler, Sükna Kanunu hakkında yapılan teklif bir buçuk sene oldu. Hâlâ çıkacak ve onun müzakeresi de gün-lere, aylara muhtaçtır. Binaenaleyh bu kanun müzakere edilip de kabul edilinceye kadar Heyeti Vekile tarafından muvakkat bir karar alınmasını teklif eyerim. (Olmaz sesleri, gürültüler) Niçin olmaz? (Kararname yok sadaları)

REİS — Efendim, bu tahrir bir temenni ma-hiyetindedir. Tensip buyurursanız İktisat Encümeninde bulunan Sükna Kanununun Heyeti Celilenize bir an evvel sevki için bunu da İktisat Encümenine tevdi edelim. (Kabul sadaları) İktisat Encümenine tevdi edilmiştir.

ALİ SÜRURİ B. (Karabısan Şarki) — Reis Bey, o Sükna Kanunu encümene henüz gitme-miştir. Mazbata muharriri bey öyle söylüyor.

REİS — Encümeninden rica ederiz ki, bir haf-ta zarfında tetkik edip Meclise göndersin.

6. — TEZKERELER

1. — *Hiyaneti vataniye suçundan ademime-suliyetine karar verilmiş olan Sökeli Helvacıoğlu Mehmed hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Sö-keli Mehmed hakkında Adliye Vekâletinden mev-rut evrak vardır. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

2. — *İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Cebeci Hastanesi mekûlâtının ıslahına dair tahriri*

REİS — İstanbul Mebusu Ali Rıza Beyin, Cebeci Hastanesindeki meşhudatına dair bir tahriri vardır, okunacaktır.

Riyaseti Celileye

Dün Cebeci Hastanesine bir arkadaşımı ziya-

rete gitmiştim, mecruh zâbitana verilen ekmeğin mevaddı tûrabiye ile mahlût ve yemeklerinin de ekledimiyecek derecede nefasetten mahrum olduğunu gördüm. İslahı hususunun Müdafaai Milliye Vekâletinin nazarı dikkatine vaz' olunmasını teklif eylerim.

10 .X . 1337

İstanbul Mebusu

Ali Rıza

REİS — Efendim, tensip buyursanız bunu ehemmiyetli bir tezkere ile Müdafaai Milliye Vekâletine tebliğ edelim.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Reis Bey, bendenizin ilâve edeceğim bir şey vardır. Efendim, bu ulu gazilerimiz parasız, pulsuz bulunuyorlar. Birçoğlariyle hasbihal ettim. Katiyen maaşları verilmiyor. Rica ederim, maaşları bir an evvel verilsin.

REİS — Bu takririn Müdafaai Milliye Vekâletine bir tezkerei mahsusla tebliğini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir, efendim.

3. — *Dersim Mebusu Hasan Hayri Beyle rüfekasının, Koçgiri'ye gidecek heyetin bir an evvel intihabına dair takriri*

REİS — Dersim Mebusu Hasan Hayri Beyle rüfekasının bir takriri var ki : Koçgiri'ye gidecek heyetin intihabına dair muamele ruznameye alınsın diyorlar, ki zaten ruznamededir. Arzu ederseniz bugün hemen intihabı yaparız.

9. — SUALLER, CEVAPLAR

REİS — Suallere geçtik, efendim.

1. — *Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Beyin, Zonguldak amelesine mütaallik dâvalar hakkında sual takriri ve Adliye Vekili Refik Şevket Beyin tahriri cevabı*

REİS — Zonguldak amelesine mütaallik dâvalar hakkında Tunalı Hilmi Beyin sual takririne Adliye Vekâletinden mevрут tahriri cevap var :

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

1335 - 1336 seneleriyle 1337 senesi Mart gâyesine kadar Ereğli Kömür Havzasında hastalıktan kaç amele ölmüştür? Kaç kaza vukua gelmiştir? Bunlar ne gibi kazalardır? Sebepleri nedir? Müsebbipleri teeziye edilmiş midir? Ka-

zalar neticesinde yaralanan; sakat kalan, ölen kaç kişidir? Bunlar ocaklarda hangi hizmetlerde müstahdemmişler? Mahkemelere ne kadar müddei müracaat etmiştir? Ne kadarının işi ne kabîl kararlara raptedilmiştir? Raptolunamayıp Nisana ne kadar iş devrolunmuştur? Niçin neticelendirilmemiştir? Bunların en eskileriyle en yenilerinin tarihleri nedir? Her ne ise son üçer aylık müddeti ayrıca gösterilmek üzere balâdaki müddetler zarfında Havza'da kaç bin amele işlemiştir? İktisat Vekâletinin teessüsü tarihinden son güne kadar amele hayat, sıhhat ve hukukunu siyaneten ne gibi teğebbüsatta bulunmuştur? Bunların hangileri neticelenmiş ve ne gibi semereler vermiştir? Hangileri neticelenememiş ve sebebi nedir? İktisat ve Adliye Vekâletlerinden sual edilmesini teklif ederim.

Bolu

Tunalı Hilmi

T. B. M. Meclisi Riyseti Celilesine

1. Zonguldak amelesine mütaallik dâvalar hakkında Bolu Mebusu Tunalı Hilmi Bey tarafından vukubulan sual üzerine mahallinden alınan cetvelin takdim kılındığı,

2. Kângırı mahkemesince 1335, 1336, 1337 seneleri zarfında madene ait hiçbir dâvanın ikame edilmediği

cevaben mâruzdur efendim.

Adliye Vekili

Refik Şevket

ADLIYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Efendim, Zonguldak'tan gelen cetvel sual sahibi olan Hilmi Bey tarafından tetkik edilmedi ve gördüğü tekâsülden dolayı izahat vermediler. Bu tetkik edildikten sonra mütalâalarını bildirsinler.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Zaten henüz İktisat Vekâletinden cevap gelmemiştir.

İKTİSAT VEKİLİ CELÂL B. (Saruhan) — Bu meseleyi bugün halledelim.

REİS — İktisat Vekili cevap verecek.

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUD CELÂL B. (Saruhan) — Buna alelesami cevap vermek imkânını görmüyorum. Çünkü bu, mahallî kuyudun bilinmesine tevakkuf eder bir meseledir. Mahallinden sorduk ve lâzımgelen cevaplar da verildi. Fakat bâzı noksan cihetler gördüğüm için mahallinden tekrar istizah ettim ve arada Hükümetin

bâzi evrakının diğer mahallere gönderilmesinden dolayı biraz cevabımız tevhür etti. Fakat Hilmi Bey biraderimizin sualleri amelenin terfihi haline aidolan kanunun kabulünden evvel olduğu için o mesele burada ariz ve amik mevzuubahsolmuştur. Yani Zonguldak amelesinin gerek mahakime aidolan işlerinde ve gerek münasebatı umumiyesinde intizamsızlık mevcud olduğuna heyeti celileniz kaani olmuş ve bunun tasrihi ve amelenin terfihi için bir kanun kabul edilmiştir. Bu kanun mahalline tebliğ edileli pek az zaman oldu ve onun tatbikine başlanıldı. Heyeti Celilenizin eseri himmeti olarak amelenin ahvalinin orada terfih olunacağını kuvvetle ümitlemekteyiz. Şu halde mesele yeni bir şekil almıştır. Orada amelenin ahvalinin muhtacı terfih olduğu müttefikunaleyhtir. Bu sualin âtiye talik edilmesi daha muvafık olur zannındayım.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Ben cetveli tetkik ettikten sonra cevap vereceğim.

REİS — Cevabı kâfi görüyor musunuz?

HİLMİ B. (Bolu) — Hayır! Bendeniz cetveli tetkik ettikten sonra lâzımgelen cevabı arz edeceğim.

2. — *Kastamonu Mebusu Sabri Beyin, Ankara'da ilga edilen Darülmuallimin ve muallimat hakkında Maarif Vekâletinden sual takriri*

REİS — Ankara Darülmuallimin ve Darülmuallimatının lâğvı hakkında Maarif Vekâletince ne gibi tavır ve vaziyet alındığının sualine dair Kastamonu Mebusu Sabri Beyin sual takririni alelûsul Maarif Vekâletine tebliğ ediyoruz. Cevabını ya şifahi veya tahriren alırız.

2. — İCRA VEKİLLERİ MUAMELÂTI

1. — *Dahiliye Vekâletine gösterilen namzetlerden bir zatın intihabolunmasına dair Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi*

REİS — Dahiliye Vekâleti intihabı için Riyasetin tezkeresi okunacak:

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Zirde isimleri muharrer namzetlerden birinin münhal olunan Dahiliye Vekâletine intihabı için muamelei lâzimenin ifa buyurulmasını rica ederim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Reisi

Mustafa Kemal

Fethi Bey (İstanbul), Mazhar Müfid Bey (Hakkâri).

3. — İNTİHAPLAR

1. — *Koçgiri'ye gidecek olan tahkik heyetinin intihabı*

REİS — Efendim, evrakı vâride bitmiştir, ruzname müzakeratımıza geçiyoruz. Tensip buyursanız Koçgiri intihabatını ve sonra Dahiliye Vekâleti intihabatını yapalım. İntihap bittikten sonra lâyihai kanuniyeleinin müzakeresine başlarız.

BİR MEBUS BEY — Koçgiri'ye gidecek heyetin vazifesi taayyün etmedi.

REİS — Müsaade buyurun, kâğıtlar tevzi edilmiştir. Reylerinizi ihzar buyurunuz. (İkisini birden yapalım sesleri)

İkisi birden olmaz, karışıklık olur.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, bunda karışıklık olmaz. Biri beş kişidir, diğeri bir kişidir. Her halde bunda kırışacak bir şey yoktur.

REİS — Koçgiri'ye gidecek heyetin intihabını rica ediyoruz. (Kaç kişi olacak? Sesleri)

REİS — Beş kişi olacaktır.

Reye iştirak etmeyenler müstenkif olduklarını göstermek için yazısız kâğıt bırakacaklardır. (İntihabata başlandı.)

(Esami kıraatinin hitamını mütaakıp):

REİS — İsmi okunmayan veya reyini istimal etmeyen zevat varsa reylerini istimal buyursunlar. İstimali rey etmemiş zevat reylerini verdiler.

İstihsali âra hitam bulmuştur.

(Halil Bey (Ertuğrul), Mustafa Bey (Kozan), Hüseyin Efendi (Kozan), tasnifi âraya memur edildiler.)

2. — *Dahiliye Vekâleti için intihap*

REİS — Efendim, Dahiliye Vekâleti intihabını da yapalım, reylerinizi ihzar buyurun. Başlayalım.

DURAK B. (Erzurum) — Kars mebuslarından Ali Rıza Efendi de buradadır. Halbuki ismi okunmuyor.

REİS — Peki, ilâve ederiz.

(İntihabata başlanarak reyler toplandı.)

REİS — Koçgiri'ye gidecek heyeti tahkiye için toplanmış olan reylerin tasnifine

memur arkadaşlarımız kendi rey puslalarını bir arkadaşla buraya gönderiyorlar. Halbuki reyî bizzat istimal etmek Nizamnamemiz iktizasındandır. Onun için takdirinize bırakıyorum. (Olamaz, bizzat istimal etsinler, sesleri)

(Zevatı mumaillehim bizzat istimali rey- ettiler.)

REİS — İstihsalî âra hitam bulmuştur.

(Haydar Bey Kütahya, İhsan Bey Cebeli- bereket, Celâl Bey Saruhan, tasnifi reye memur edildiler.)

REİS — Âra tasnif edilineceye kadar mü- zakeratımıza devam edelim. Müfettişi Umumi- lik Kanununun her şeye takdimen müzakeresi- nin icrasına geçenlerde karar verilmişti.

5. — TEKLİFLER

1. — *Trabzon Mebusu Maliye Vekili Hasan Beyin, Ağustos gayesine kadar verilen on mil- yon liradan bakiye kalan mebelâğın Eylül ve Teşrinievvelde sarfına mezuniyet verilmesine dair teklifi (2/363 m.)*

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Trabzon)
— Söz istiyorum Reis Bey!

REİS — Buyurun!

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Trabzon)
— Efendim, bir tahsisat meselesi, içtihat me- selesi karşısındayız. Onu Heyeti Celilenize arz etmek isterim. Malûmuâlileri olduğu üze- re 2 Temmuz 1337 tarihli Kanunla Müdafaai Milliyeden maada hidematı Devletin Ağustos gayesine kadar idaresi için on milyon liralık avans vermiştiniz. O zamanın zaptında mün- dericolduğu veçhile mufassalan mâruzatta bu- lunmuş ve demiştim ki : Temmuz iptidasın- dan itibaren Muvazenei Maliye Encümeninin tesbit ettiği esasat dairesinde sarfiyat icra ede- ceğiz. Bendeniz umumi muvazene lâyihasının o zamana kadar tanzim ve tasdik edileceğini ümid ediyordum. Aldığımız paranın ihtiyacı hakikimize tamamı tamamına mukabil oldu- ğunu hesabetmiştik. Hattâ Ağustos gayesine ka- dar değil, belki Eylül gayesine kadar yine hidematı askeriyeden maada bütün hidematı Devletin masarifine bu paranın kâfi geleceğini tahmin etmişim. Filhakika bu para Ağustos nihayetinde sarf edilmiş değildir. Elimizde he- nüz sarf edilmemiş bakiye tahsisat mevcuttur. Ancak bu Avans Kanununun ibaresinde (Ağus-

tos gayesine kadar) kaydı mevcuttur. Bendeni- zin içtihadıma göre Muvazenei Maliye Encüme- ninin umumi bütçe esasatı olmak üzere Temmuz iptidasından itibaren tesbit ettiği kadro daire- sinde sarfiyat icrasına Heyeti Celileniz mezuni- yet vermiş bulunuyor. Bendenizin içtihadıma göre bu avans iki aya mahsus muvakkat bütçe olmayıp muvazenei umumiyeden mahsubu icra edilen avans mahiyetinde olmak itibarıyla Ağus- tos nihayetinde kadar kaydının olmasına rağmen bakiye tahsisatın Muvazenei Maliyenin tesbit ve Heyeti Celilenin tasdik ettiği esasat dairesin- de sarfına mezun olmağım lâzımgelir. Bâzi arkadaşlarımız Ağustos gayesinden sonra ba- kıye tahsisatın yeniden Heyeti Celilenin kararı alınmadan sarfı doğru olmayacağı içtihat ve ka- naatindedirler.

Nitekim erkânı maliyemizden bâzi arkadaş- larımız bu muhalif kanaattedir. Eylülün maaş ve tahsisatından henüz tediyatta bulunmadık. Fakat Ağustos zarfında tahakkuk etmiş olan hi- dematın bittabi Eylül nihayetinde de tediyesi zaruridir. Bu, salâhiyetimiz dâhilindedir. Fa- kat Eylül maaşı verilmediği ve Eylül zarfında sarfiyat icra edilmediği için içtihadımın Heyeti Celilenizin tasvibine iktiran etmesini arz ediyorum. Eğer aksi içtihat Heyeti Celilenize müre- cah görülüyorsa, yani Ağustos kaydının mevcu- diyetine binaen Ağustos gayesinden sonra ta- hakkuk edecek olan hidematı devlet için verdi- ğiniz avanstan sarfı ayrıca mezuniyet istihsalî- ne mütevakkıf görünüyorsa onun için de bir madde kanuniye yazdım. Her iki içtihadı gö- re bu madde kanuniyenin kabulünü ve bende- nizin içtihadıma Heyeti Celilenin iştiraki halin- de kanuna lüzum olmaksızın avansın bakiyesin- den Eylülden sonra tahakkuk eden hidematı dev- let masarifinin tesviyesinin tevizini istirham ediyorum. Eğer bu içtihadı kabul buyurmuyor- sanız bu madde kanuniyenin kabulü lâzım gelir.

VEHBİ B. (Karesi) — Efendim, Meclisi Âli- nin birinci vazifesi, milletin verdiği paranın su- reti sarf ve idaresini teftiş ve tetkik etmektir. Binaenaleyh evvel emirde avans vermek için gerek Maliye Vekâleti, gerek devairi aidesi ve en sonra Muvazenei Maliye Encümeni bir sene zarfında Ağustos gayesine kadar ihtiyacat her ne ise aylar üzerine tesbit ederek avans verir. Şu halde Ağustos gayesine kadar verilen avans,

Ağustos gayesine kadar olan müddet zarfında sarfı iktiza eden mebalıdır. Şayet sarf edilmiş olursa o Meclisi Âlinin tasarruf hesabına kendi parasıdır. Meclisi Âli sarf edeceği yeri düşünür. Yoksa Ağustostan bütçede para tasarruf ettik diye gerek Maliye Vekâleti, gerek Heyeti Vekile sarfa mezun değildir. Bilhassa Avans Kanununda Ağustos gayesine kadar dedikten sonra, sarahat mukabelesinde delâlete itibar etmemek kaidei asliyesine göre, bu paranın tekrar sarfı için Meclisten mezuniyet almak iktiza eder. Binaenaleyh Maliye Vekili Beyefendinin içtihatlarında hata vardır. Teklif ettikleri maddei kanuniyeyi tetkik edip kabul etmek lâzımgelir.

REİS — Efendim, tensip buyurursanız maddei kanuniyeyi Muvazenei Maliye Encümenine verelim. İki gün zarfında tetkik etsinler. İçtima âtimize yetiştirsinler. Zaten içtihat farkın-

dan ibarettir. Esasa taallük etmiyor. Muvazenei Maliye Encümenine verelim. Tefsir mi, yoksa yeni bir maddei kanuniye tanzimi mi lâzım gelecek? Ne lâzımsa yapsınlar.

MALİYE VEKİLİ HASAN B. (Trabzon) — Müsaade buyurun efendim, biz yeni bir tahsisat istemiyoruz. Verilen tahsisatın bakiyesinin sarfına mezuniyet istiyorum.

REİS — Efendim Muvazenei Maliye Encümenine verdik. Rica ederiz ki tefsiri mi yoksa yeniden maddei kanuniye tertibini mi tercih edecekse bildirsın.

BİR MEBUS BEY — Muvazenei Maliye Encümeninin âzayı asliyesinden çok noksan vardır. Evveleminde bunlar ikmal edilmelidir. Daha bunlar ikmal edilmeden nasıl bu, iki gün zarfında ikmal olunur?

REİS — Efendim on dakika teneffüs.

İKİNCİ CELSE

Saat : 4,20 sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fahmi Beyefendi

KÂTİP : Ragıb Bey (Kütahya)

REİS — Celse küşadedildi.

4. — LÂYİHALAR

1. — *Nüfus vukuatının altı ay müddetle cezai nakdiden affedilmesine dair 16 Temmuz 1337 tarihli Kanuna müzeyyel kanun lâyihası*

REİS — Nüfus vukuatının cezai nakdiden affı için Heyeti Vekileden mevрут bir lâyihai kanuniye var. Adliye Encümenine havale ediyoruz.

ADLİYE VEKİLİ REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Reis Beyefendi müsaade edermisiniz? Efendim malûmuâliniz bir kanun çıkardık. Nüfus vukuatında cezai nakdi altı ay müddetle affediyoruz. Bilâizinname akdi nikâh edenler, gerek akdi nikâhı ve gerek bunlardan doğan çocukları haber vermeyenlerden mütevellit ce-

zalar da altı ay müddetle mafûv olacaktır. Adliye Encümeninden rica ederim yarın bu kanunu çıkarsınlar. Perşembe günü müzakere edelim ve çıkaralım ki onlar da istifade etmiş olsunlar.

REİS — Efendim Adliye Encümenine havale edilmiştir. Nüfus dairelerinin Dahiliye Vekâletine merbut olması itibariyle Adliye ve Dahiliye her iki encümene de müştereken havale ediyoruz.

Koçgiri'ye gönderilecek heyeti tahkikiye intihabında reye iştirak eden 173 zattan 138 zat reyini istimal buyurmuş, 35 müstenkife karşı 95 rey ile Abdülgafur Efendi ihrazı ekseriyet etmiş. Diğer zevattan Hulusi Bey (Karahisarı Sahib) 78, Rifat Bey (Kayseri) 68, Hakkı Hami Bey (Sinob) 70, Mehmed Ragıp Bey (Amasya) 70, ve ondan sonra birkaç arka-

daş daha yirmişer otuzar rey almışlardır. Ekseriyeti mutlaka 87 olduğuna göre Abdülğafur Efendi hakkındaki intihap muamelesi tamamdır. Diğerlerinde ekseriyeti mutlaka bulunmadığı için dört zat hakkında yeniden intihap icrası lâzımgelir.

DURAK B. (Erzurum) — Reis Bey bu intihabı bizi biraz daha uzatacaktır. Reyi izafi ile intihabı kabul edelim. (Olamaz, sadaları)

REİS — Çok rey alanlardan Kayseri Mebusu Rifat Bey bir tavrile kendilerinin mezahimi seferiyeye mütahammil olmadıklarını ve intihaptan a'flarını rica ediyorlar. Mamafih Heyeti Celileniz bilir.

Dahiliye Vekâleti intihabında reye iştirak eden zevatın adedi 184 olduğuna göre nisabı müzakere tamamdır. Fethi Bey (İstanbul) 95, Mazhar Müfid Bey (Hakkâri) 8 rey almışlar. Namzet listesi bu iki zata aid olduğuna göre diğer arkadaşlara da birer ikişer rey verilmiştir. 77 de müstenkif vardır. Ekseriyeti mutlakası 93 olduğuna göre Fethi Bey (İstanbul) 95 rey ile Dahiliye Vekâletine intihabedilmiştir. (Allah muvaffakiyet versin, sadaları).

Efendim; intihaba mı devam edelim, yoksa ruznameye mi geçelim? (İntihaba devam edelim sadaları)

(İçel dairéi intihabiyesinden başlanarak Koçgiri heyeti tahkikiyesi için intihabata devam edilmiştir.)

REİS — İsmi okunmıyan zevat varsa reyini versin istihsali âra hitam bulmuştur.

Besim Atalay Bey (Kütahya), Necati Bey

(Erzurum), Kadri Bey (Diyarbakir), tasnifi âraya memur edilmişlerdir.

3. — *Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekasının, Sivrihisar ve Mihaliççik kazalarında düşmanın ihrak ettiği köyler ahalisinden açıkta kalanlara karşı ne gibi tedabir ittihaz edildiğine dair Dahiliye Vekâletinden sual tavriri*

REİS — Sivrihisar ve Mihaliççik kazalarında düşmanın ihrak ettiği köyler ahalisinden açıkta kalanlara karşı ne gibi tedabir ittihaz edildiğine dair Karesi Mebusu Vehbi Beyle rüfekasının bir sual tavriri var. Dahiliye Vekâletine havale ediyoruz.

4. — *Eskişehir Mebusu Emin Beyin düşman tarafından meskenleri hedim ve tahribedilmiş olan ahali hakkında Dahiliye Vekâletinden sual tavriri*

REİS — Yine bu meseleye mütaallik Eskişehir Mebusu Emin Beyin istizahı diyor. Ama ne istizah ve ne de sual. Tensip buyurursanız bunların ikisini de sual mahiyetinde olarak Dahiliye Vekâletine havale edelim.

Efendiler; Koçgiri heyeti tahkikiyesi için yapılan ikinci intihapta reye iştirak eden zevatın adedi 156 olduğuna göre Meclisimizin ekseriyeti mevcut değildir. Bunun için intihap muamelesi keenlemyekündür. Tabîdir ki, ekseriyet olmayınca müzakereyi kapatıyoruz.

Perşembe günü mevcut ruzname ile içtima etmek üzere müzakereye nihayet veriyorum.

(Doksan birinci içtima hafidir.)